

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.З.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

УДК 378.147:81'25]:[001.891: 37.011.2]-047.44

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА PACTE GROUP

Бочкар М. В., аспірант

Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

mykolabochkar@gmail.com

Актуальність. Підготовка майбутніх перекладачів є комплексною проблемою, що привертає до себе увагу як педагогів, так і філологів. Навчання перекладачів потребує пошуку ефективних підходів, які будуть відповідати реаліям сьогодення.

Одним з найефективніших підходів для підготовки фахівців є компетентнісний підхід, який дозволяє відмовитися від простого засвоєння знань шляхом екстенсивного запам'ятовування інформації, і натомість зосередитися на формуванні практичних навичок й умінь, необхідних для реалізації перекладацької діяльності. Значний внесок у дослідження структури перекладацької компетентності, саме в контексті університетської підготовки перекладачів, зробила PACTE Group (Process of Acquisition of Translation Competence and Evaluation).

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз структури професійної перекладацької компетентності, запропонованої дослідницькою групою PACTE.

Методика та організація дослідження. Під час проведення дослідження були застосовані методи теоретичного аналізу, узагальнення та порівняння наукових публікацій PACTE Group упродовж першого етапу досліджень (1997-2010) і другого етапу (2010 і надалі). Організація дослідження передбачала аналіз структури перекладацької компетентності, запропонованої PACTE Group, з метою визначення змісту її основних субкомпетентностей як об'єкту навчання у процесі фахової підготовки майбутніх перекладачів.

Результати дослідження. PACTE Group було засновано у 1997 році в Автономному університеті Барселоні. Це дослідницька група, що об'єднала як мовознавців, так і перекладачів, з єдиною метою – розробки структури та дієвої моделі формування професійної перекладацької компетентності в письмовому перекладі в обох напрямках [1]. Вибір такого вектора дослідження був зумовлений нагальною потребою у вдосконаленні й уніфікації практичної підготовки майбутніх перекладачів.

Протягом першого етапу свого дослідження група зосередилася на вивченні різних аспектів професійної діяльності сучасного перекладача. Їхньою метою було всебічно проаналізувати різні аспекти перекладацької діяльності, для того, щоб з'ясувати, які конкретні навички та вміння є необхідними для її успішної реалізації. Як зазначають самі дослідники, для них важливим було побудувати ієрархію характеристик, визначальних для компетентного перекладача [1]. За моделлю, яка була запропонована PACTE Group, ці характеристики поділені на окремі групи, які називаються субкомпетентності. Відповідно до моделі PACTE Group, субкомпетентністю, що посідає чільне місце у підготовці перекладача, є його стратегічна субкомпетентність (strategic subcompetence). Ця субкомпетентність об'єднує всі елементи моделі PACTE Group, побудовуючи чітку ієрархію. Вона є центральним компонентом, який керує всіма іншими складовими цієї системи.

У своїй структурі професійної перекладацької компетентності, PACTE Group виокремила шість різних субкомпетентностей [4]: білінгвальна, екстралінгвістична, перекладознавча, інструментальна, психофізіологічна та стратегічна. Білінгвальна субкомпетентність (the bilingual subcompetence) охоплює знання, навички й уміння в мові оригіналу та перекладу. Екстралінгвістична субкомпетентність (the extra-linguistic competence) передбачає наявність широкого кола знань про навколишній світ. Основою перекладознавчої субкомпетентності (knowledge about translation) є теоретичні знання про

різноманітні перекладацькі трансформації, переклад окремих мовних одиниць тощо та практичні навички й уміння їх застосування для здійснення перекладу. Інструментальна субкомпетентність (the instrumental subcompetence) є важливою для сучасного перекладача, так як вона охоплює навички й уміння використовувати різні технології у процесі виконання професійної діяльності. Психофізіологічна субкомпетентність (psycho-physiological subcompetence) пов'язана з когнітивними та поведінковими аспектами перекладу. Окремо варто відзначити стратегічну субкомпетентність (strategic subcompetence). Окрім того, що вона є інтегральним компонентом моделі PACTE, вона також відіграє важливу роль в розв'язуванні перекладацьких завдань.

Висновки. Підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що, на думку PACTE Group, професійна підготовка майбутнього перекладача має на меті формування шести взаємопов'язаних субкомпетентностей, представлених сукупністю знань, навичок і умінь. Кожна з них виражає важливий аспект професійної діяльності сучасного перекладача. Всі вони об'єднані в єдину систему за допомогою стратегічної субкомпетентності, яка керує процесом перекладу та впливає на процес формування інших субкомпетентностей.

Література:

1. PACTE. (2003). *Building a translation competence model*. In F. Alves (Ed.), *Triangulating translation: Perspectives in process-oriented research* (pp. 43–66). Amsterdam: John Benjamins.
2. PACTE. (2014). *First Results of PACTE Group's Experimental Research on Translation Competence Acquisition: The Acquisition of Declarative Knowledge of Translation*. *MonTI : Monografías de Traducción e Interpretación*, 85–115.
3. PACTE Group (2005). *Investigating Translation Competence: Conceptual and Methodological Issues*. *Meta : journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal*, 50(2), 609–619.
4. Thunnissen, L. (2015). *The Framework and other models: comparison to PACTE and EMT. The PETRA-E meeting*. Misano.

УДК 711.4

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ ФЕДЕРАЛЬНИХ КОНГРЕСІВ З ПИТАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ МІСЬКОГО РОЗВИТКУ (НІМЕЧЧИНА) У ПРАКТИКУ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

Вадімов В.М.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
vmvadimov@ukr.net

Практика просторового розвитку міст у Німеччині постійно знаходиться під увагою наукових фахівців, практикуючих архітекторів та громадськості. Обговорення поточних актуальних питань просторового розвитку міст реалізується у форматі проведення щорічних Федеральних конгресів розвитку міст. Федеральне міністерство житлово-комунального господарства, міського розвитку та будівництва Німеччини разом із Конфедерацією міністрів будівництва німецьких земель, Асоціацією німецьких міст та Німецькою асоціацією міст та муніципалітетів стають організаторами проведення Федеральних конгресів. Важливою ознакою для процесів регулювання просторового розвитку міст у Німеччині є принцип субсидіарності. Це зумовлено його закріпленням у Європейській хартії місцевого самоврядування. Принцип субсидіарності стосується організації владних інституцій загалом від загальнодержавного до регіонального рівня, націлює процес надання публічних послуг на максимальне наближення їх до рівня споживання, підняття дієвості громадянського суспільства. Такий підхід притаманний у розвитку міст Німеччини, коли місцеві громади, громадяни мають пріоритетний вплив на формування міського середовища.